

คำประกาศเกียรติคุณ พระพิศาลศาสนกิจ

วาสนา แก้วหล้า

ชีวประวัติพระพิศาลศาสนกิจ (เถื่อน ขน ดิพล)

พระอาจารย์เถื่อน เกิดเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2495 ที่บ้านระไซร์ ต.นาดี อ.เมือง จ. สุรินทร์ เดิมชื่อ นายเถื่อน หุทัยถาวร บิดาชื่อ นายมอญ หุทัยถาวร มารดาชื่อ นางฮิต หุทัยถาวร มีพี่น้องทั้งหมด 9 คน ท่านเป็น บุตรคนแรก

อุปสมบท เมื่ออายุครบ 20 ปี ในวันที่ 16 เมษายน 2515 ณ วัดบูรพาราม อ.เมือง จ.สุรินทร์ (ธรรมยุต) โดยมี พระรัตนกรวิสุทธิ (หลวงปู่ดุลย์ อตุโล) เจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูสถิตยสารคุณ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และ พระครูวิมลศีลคุณ เป็นพระอนุสาวนาจารย์

การศึกษา

จบประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนบ้านระไซร์ ต.นาดี อ.เมือง จ.สุรินทร์ ศึกษาธรรมและปฏิบัติภาวนาตั้งแต่ปี 2515 เริ่มในวันแรกที่บวช โดยศึกษากับหลวงปู่ดุลย์ ซึ่งท่านได้สอบจิตทำความสงบ สามารถปฏิบัติภาวนาได้รวดเร็วมีจิตสงบนิ่ง หลวงปู่ดุลย์จึงได้สนับสนุนให้ปฏิบัติธรรม โดยท่านกล่าวว่า "จิตเข้าสู่โลกุตระธรรมแล้ว ไม่ต้องเรียนหนังสือ ให้ปฏิบัติธรรมต่อไป" ต่อมาท่านได้ฝากให้เข้ารับการศึกษาบวชข้อวัตรปฏิบัติกับ หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน วัดป่าบ้านตาด จ.อุดรธานี ตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน 2516 ได้ฝึกปฏิบัติกรรมฐานกับหลวงตาจนถึงปี 2518

ประวัติการทำงานและประสบการณ์การปฏิบัติภารกิจส่วนตัว

พ.ศ. 2519 ปฏิบัติธรรม ณ วัดสร้างใหม่เนิน 424 ทางชายแดนไทย-กัมพูชาประมาณ 1 กิโลเมตร เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยอันตรายมาก ได้ปฏิบัติธรรมอยู่ 5-6 เดือน ให้กำลังใจทหาร ต่อมาถูกปองร้ายจากกลุ่มคอมมิวนิสต์ จึงได้ไปอยู่ที่วัดบูรพาราม

พ.ศ. 2520 ปฏิบัติธรรมในป่าช้า อำเภอสนม เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจพุทธศาสนิกชนเนื่องจากมีคณะครูโรงเรียน มีความคิดผิดแผกฝ่ายซ้าย แม้จะถูกต่อต้าน ทำร้ายร่างกาย ใช้ก้อนอิฐปาศีรษะ ได้ปฏิบัติธรรมด้วยความสงบ แต่ในที่สุดเหตุการณ์สงบลง จึงอยู่ถึงปี พ.ศ. 2531

พ.ศ. 2523 ปฏิบัติธรรมและอนุรักษ์ป่าและสัตว์ป่าในบริเวณป่าเขาศาลา อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ได้จัดทำโครงการส่งเสริมศาสนา เพื่อการอนุรักษ์ป่าและพัฒนาสิ่งแวดล้อม บริเวณพื้นที่ชายแดน จังหวัดสุรินทร์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ในโอกาสเจริญพระชนมายุครบ 5 รอบ ในปี พ.ศ. 2535 เนื้อที่ 10,794 ไร่ โดยเสนอจัดตั้งเป็นพุทธอุทยาน ได้เสนอเรื่องตามลำดับ ไปที่สำนักพระราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ กรมป่าไม้ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุรินทร์ กรมการศาสนา สมเด็จพระสังฆราช จนกระทั่งในวันที่ 10 เมษายน 2535 ได้รับหนังสือ รล 003/8472 จากสำนักพระราชเลขาธิการในพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ทรงรับเป็นประธานคณะกรรมการอุปถัมภ์โครงการ

พ.ศ. 2526 เผยแพร่พุทธศาสนา ปฏิบัติธรรม ณ กรุงบอร์โน ประเทศเยอรมัน

พ.ศ. 2536 ปฏิบัติธรรมและอนุรักษ์ป่าและสัตว์ป่า โดยได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ใช้พื้นที่หลังการตรวจสอบของกรมป่าไม้แล้ว รวมทั้งสิ้น 10,865 ไร่ ในเขตป่าห้วยสำราญ อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติให้รักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2536 โดยมีเงื่อนไข 11 ข้อ

พ.ศ. 2538-ปัจจุบัน ปฏิบัติธรรมและได้จัดทำโครงการสร้างพุทธอุทยานอนุรักษ์ป่าไม้และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัดเขาศาลาตุลฐานะจาโร อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ แผนระยะเวลาดำเนินงาน 10 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2538-2548 เพื่อจัดสร้างเป็นเขตอุทยาน เขตรักษาป่าสมบูรณ์ เขตปลูกป่าและฟื้นฟูสภาพป่าไม้ ฝึกการปฏิบัติธรรม บำเพ็ญภาวนาสำหรับพระภิกษุ สามเณร และพุทธศาสนิกชนทั่วไป และให้ราษฎรในพื้นที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ช่วยอนุรักษ์ป่าไม้และสัตว์ป่า โดยรับผิดชอบโครงการร่วมกับกรมการศาสนา กองกำลังสุรนารี กองทัพบกที่ 2 กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ และหน่วยงานเอกชนที่ร่วมสนับสนุนโครงการ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2540 ได้มีการประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ตั้งวัดในพระพุทธศาสนา เพื่อจัดตั้งวัดเขาศาลาตุลฐานะจาโร ให้ถูกต้องตามกฎหมาย

พ.ศ. 2553 ได้สร้างวัดเฉลิมพระเกียรติสุทธิดมมาราม เลขที่ 457 หมู่ 18 ถนนศรีณรงค์ซอย 9 ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ สืบแยกทิศใต้หน้าห้างสรรพสินค้าบิกซี และได้ประกอบพิธีเททองหล่อพระพุทธรูปขนาดปรก

ในปีเดียวกันนี้ได้อัญเชิญพระพุทธรูปชื่อ **พระพุทธรักษานักรบกล้าอีสาน** หล่อด้วยโลหะสีทอง อัญเชิญไปประดิษฐานที่ฐานตชด.ช่องพริก และอัญเชิญพระพุทธรูปชื่อ **พระพุทธรักษาสยามประเทศ** ไปไว้ตามแนวเขตชายแดนไทย-กัมพูชา ณ ฐานตชด.เนิน429 เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่ทหาร ตำรวจตระเวนชายแดนที่อยู่ตามรั้วของชาติ

ความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ

พ.ศ. 2540-2545 ได้ร่วมกิจกรรมปลูกป่ากับนักศึกษาชมรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์อย่างต่อเนื่อง มีผลงานการปลูกป่าที่ถูกทำลายไป ให้เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการทำกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเยาวชน และเป็นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมป่าไม้อย่างยั่งยืน

พ.ศ. 2545 ได้จัดกิจกรรมเวทีเสวนาประชาสังคม เพื่อประกาศเขตจัดตั้งเขาศาลา เป็นพื้นที่อนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสุรินทร์ ร่วมกับสถาบันราชภัฏสุรินทร์ นายอำเภอบัวเชด และหัวหน้าหน่วยงานระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ซึ่งเป็นกิจกรรมเวทีชาวบ้าน เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2545 ได้รับความสนใจจากชาวบ้าน นักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์จำนวนมาก และทุกฝ่ายที่เข้าร่วมเวทีเสวนาต่างให้การสนับสนุนการจัดตั้งวัดเขาศาลาให้เป็นเขตอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น

วันที่ 10 เดือนเมษายน พ.ศ. 2553 ได้เป็นวิทยากรบรรยาย เรื่อง จิตผู้รู้ ให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาโทและเอก ให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

วันที่ 1-7 มิถุนายนพ.ศ. 2553 ได้ร่วมเดินทางไปศึกษาบนเส้นทางประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา ตำบยาและการแพทย์พื้นบ้านแนวอายุรเวท ณ ประเทศศรีลังกา หลังจากเดินทางกลับสู่ประเทศไทยได้ร่วมโครงการอุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการแพทย์แผนไทย(การแพทย์พื้นบ้านพนมดงรักและรับเป็นที่ปรึกษาในโครงการนี้ด้วยและได้แบ่งพื้นที่บนวัดเขาศาลา ได้ร่วมกิจกรรมจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้งในทางการศึกษา การพัฒนาความรู้จากแนวคิดจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถที่หลากหลายเพื่อนำมาบูรณาการและประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนทุกระดับและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านสภาพสังคม การเป็นอยู่ วัฒนธรรมชนเผ่า อีกทั้งประเพณีของท้องถิ่นในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เช่น อาเซียน – อินเดียที่มีการจัดการด้านตำบยา การศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการจัดการด้านพุทธศาสนาที่มีกิจกรรมการส่งเสริมพุทธศาสนา ด้วยการปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัด บนหลักศรัทธาทางพุทธศาสนา กระทั่งทำให้สังคมผ่านพ้นวิกฤตมาได้ นับเป็นต้นแบบของการปกครองตนเอง ภายใต้ผู้นำแนวพุทธคือ ท่านเป็นผู้สืบทอดความคิดและอุดมการณ์ด้านสรรพสิ่งล้วนอยู่ร่วมกัน โดยยึดหลักธรรมะ คือ ธรรมชาติ ตามแนวของหลวงปู่ดูล และท่านได้ไปศึกษาตามรอบวัตรปฏิบัติจากหลวงตามหาบัว ซึ่งเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการบริหารจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยผนวกหลักธรรมเข้ากับวิถีชีวิต และมีการสืบทอดภูมิปัญญาด้านตำบยา จัดทำสวนสมุนไพรที่มีคุณค่ายิ่ง ต่อการดำรงชีพของชาวไทยให้เป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาที่หลากหลาย ที่เน้นหลักการไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน โดยจัดตั้งเป็นวิทยาลัยนิเวศวิทยาวัฒนธรรม ณ ลานสวนไผ่

การนำเสนอจริยธรรมใหม่แก่โลก

พระพิศาลศาสนกิจ เป็นบุคคลที่มีใจกว้างยอมรับในโยช่ายทุกประเภทที่ผูกพันและยึดโยงกับสังคมชนบท โดยเฉพาะตามแนวชายแดน-กัมพูชา แม้ในสภาวะการณวิฤตในหลายๆ ครั้ง ท่านก็ไม่เคยหวั่นไหว ท่านทำตัวเป็นผู้ให้ตลอดกาล เพราะท่านมีมโนทัศน์ว่า “ โลกนี้ คือ หมู่บ้านของเรา ” ท่านได้ใช้หลักพุทธธรรมนำการปฏิบัติให้เป็นที่ประจักษ์ว่า เราพึงปฏิบัติต่อผู้อื่น เช่น ที่ต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อตน ด้วยการแบ่งปันและเสนอโครงการทอดผ้าไหมขึ้นดี เมืองสุรินทร์ เพื่อเป็นสมณบริวาร ยกระดับบทบาทสตรีผู้ทอผ้าและขยายบริบทในการให้ความหมาย ของวัฒนธรรมได้ทุนเรือนซึ่งเป็นสถานที่สำคัญในการอบรมบ่มเพาะจิตใจของผู้คนตั้งแต่ในวัยเด็ก รวมถึงการให้เกียรติและศักดิ์ศรีแก่คนเขมรหรือพระภิกษุสงฆ์ของประเทศกัมพูชาเป็นอย่างดี อาทิ การช่วยเหลือเงินเพื่อสร้างศาสนสถานแก่พุทธศาสนิกชนชาวกัมพูชา และดำเนินการระดมทุนบริจาคและทอดผ้าป่าแก้ววัด และชุมชนชาวกัมพูชาทุกๆปี อย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่รู้จักและสร้างศรัทธาแก่ชาวกัมพูชาบริเวณจังหวัดอุดรมีชัย พระตะบอง เสียมเรียบ ศรีสะเกษ พระวิหาร ฯลฯ

การที่สื่อมวลชนและประชาชนศรัทธาในการใ้รู้ของท่านบทบาทหน้าที่ของพระพิศาลศาสนกิจ กับความเป็นผู้นำทางอุดมการณ์นำยุทธวิธีพุทธมาประยุกต์ใช้การพัฒนานั้น ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้ดำเนินการตามหลัก ปรัชญา คือ รับฟังเสียงสะท้อนของมวลชน ในการสืบหา ผู้ที่สมควรได้รับการพิจารณาให้ได้เสนอชื่อบุคคลเพื่อขอรับการพิจารณาถวายปริญญาเกิตติมศักดิ์ ท่านเป็นสมณะเพศที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณธรรม มีความรู้ เหมาะสมที่ควรได้รับปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค เนื่องจากได้บำเพ็ญวัตรปฏิบัติด้วยความเป็นผู้ถึงพร้อมด้านยุทธวิธีในการบริหารการพัฒนาในทุกมิติ และความเป็นนักปราชญ์ที่มีภาวะผู้นำ อีกทั้งท่านได้ใช้ความอดุสาหะในตนเองเป็นเครื่องพิสูจน์ในการศึกษาเล่าเรียนระดับวิปัสสนาธุระฝึกกรรมฐานใช้แนวทางจิตรู้จิตและจิตรู้กาย อันเป็นต้นแบบของบุคคลในเพศสมณะ ท่านได้ทำการเล่าเรียนกรรมฐานและฝึกฝนอย่างไม่ย่อท้อ แม้จะไม่ได้รับการศึกษาด้านโลก แต่ท่านได้อุทิศตนให้เป็นที่พึ่งทางใจแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป มีจริยวัตรที่เหมาะสม เผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ช่วยให้คนที่ขาดที่พึ่งทางใจได้เข้าใจในหลักธรรมและสามารถนำมาประพฤติปฏิบัติให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบพอเพียงได้อย่างเป็นสุขตามอัตภาพของตน อันเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สังคมมีความสงบสุข พระเดชพระคุณ พระพิศาลศาสนกิจ ท่านได้ใช้หลักธรรมของพระพุทธเจ้าสอนให้บุคคลรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้แล้วนำไปสู่การแก้ไขปัญหาชีวิตด้วยตนเองได้ โดยใช้สถาบันหลักได้แก่ วัด บ้าน โรงเรียน เป็นหลักในการสอนการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังส่งเสริมพระพุทธศาสนาด้วยการบูรณปฏิสังขรณ์วัด สนับสนุนอุปถัมภ์นักเรียนยากจนขาดโอกาส ให้ได้รับการศึกษาในระดับสูง ภายใต้โครงการ “โรงเรียนชายแดนที่ชื่อว่าโรงเรียนวัดเทพประทานจุฬามณีทับทิมสยาม 04” ซึ่งดำเนินมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕

พระพิศาลศาสนิก ได้ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลแก่สังคมทั้งในด้านอาณัติและธรรมทานตามหลักแห่งจิตธรรม จนเป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลและองค์กรทั่วไป

เกียรติคุณที่ได้รับรางวัลเกียรติยศ

พ.ศ. 2536 ได้รับประกาศนียบัตรเชิดชูเกียรติแก่บุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน จากสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2538 ได้รับเกียรติยกย่องเชิดชูเกียรติในด้านส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก

พ.ศ. 2545 ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณจากกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2545 เพื่อแสดงว่า วัดเขาสาลาอตุลฐานะจาโร เป็นวัดที่อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรป่าไม้เขตดีเด่น ประจำปี 2544

การได้รับเกียรติจากองค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ

พ.ศ. 2530 ได้รับพระราชทานโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นพระครูสัญญาบัตรที่พระครูภาวนาวิทยาคม

พ.ศ. 2534 ได้เลื่อนตำแหน่งจากพระครูสัญญาบัตรชั้นตรี เป็นชั้นโทในราชทินนามเดิม

พ.ศ. 2536 เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2536 ได้รับถวายเครื่องไทยธรรม โดยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย น.อ.วีระยุทธ ดิษยะศริน พระสวามี เพื่อทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ณ บ้านกะเลงเวก อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

พ.ศ. 2539 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระอุปัชฌาย์

พ.ศ. 2543 ได้เลื่อนเป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นเอกในราชทินนามเดิมและดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าคณะตำบล

พ.ศ. 2524-2543 ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดป่าอตุลบุญญลักษม์

พ.ศ. 2544 ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดเขาสาลาอตุลฐานะจาโร เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2544

ผลงานดีเด่นที่สมควรได้รับการยกย่อง

ด้านเป็นผู้มีคุณธรรมที่เหมาะสม

พระพิศาลศาสนิก ได้ประพฤติตนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ดังนี้

1. พระพิศาลศาสนิกได้ทำหน้าที่ในการอนุรักษ์ป่าและสิ่งแวดล้อม บริเวณห้วยสำราญตลอดระยะเวลา 20 ปีเศษที่ผ่านมา โดยมีแรงบันดาลใจจากการทูลงศในผืนป่าเขาสาลา ได้รับความวิเวกความสงบอย่างยิ่ง จึงศรัทธาที่จะอุทิศตนเป็นผู้รักษาผืนป่าแห่งนี้ ให้คงความวิเวกมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าเป็นสมบัติของประเทศชาติอย่างยั่งยืน

2. ได้ทูลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนสร้างศูนย์ชาติพันธุ์วิทยาเขตสุรินทร์ จำนวน 10,000 บาท ให้ศูนย์วัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2537
3. ได้ทำหน้าที่วิทยากร ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสถานที่บริการเขาศาลา ได้ติดต่อประสานงานกับทหารพราน หรืออาสาสมัครชาวบ้านที่ชำนาญทางบริเวณเขาศาลา ทำหน้าที่ช่วยกันเป็นผู้นำจัดกิจกรรมเดินป่า ศึกษาธรรมชาติสมุนไพรบริเวณเขตเขาศาลา ให้กลุ่มลูกเสือจากโรงเรียนต่าง ๆ นักศึกษาพยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดสุรินทร์ นักศึกษาชมรมวิทยาศาสตร์ รักษาสีงแวดล้อม จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยมีได้มีค่าตอบแทน เป็นการสร้างเสริมให้เยาวชนรักษาสีงแวดล้อม
4. ได้ช่วยเหลืองานราชการ โดยใช้ความสามารถพิเศษพูดภาษาเขมรได้ เจรจาให้เขมรที่บุกรุกชายแดน ยอมมอบตัว โดยไม่มีการเสียชีวิต และกระสุนปืน รวม 3 ครั้ง ครั้งแรก 5 คน ต่อมา 10 คน และ 3 ครอบครัว
5. ได้มอบทุนการศึกษาแก่สามเณร ปีละ 150 รูปและจัดกิจกรรมบวชชีพรามณ์ เป็นประจำทุกปี
6. ได้ทำหน้าที่ประสานงานให้ชาวบ้านในหมู่บ้านต่าง ๆ บริเวณชายแดน เกิดความเข้าใจอันดีในบทบาทของทหารและให้ความร่วมมือในการป้องกันประเทศ
7. ได้เยี่ยมเยียนทหารพรานที่ต่อสู้อย่างหนัก เพื่อบำรุงขวัญสร้างเสริมกำลังใจ กำลังกายให้สามารถทำหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ในการป้องกันของป่า และแหล่งต้นน้ำ และให้เกิดจิตสำนึกที่ดีในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ป่า รวมทั้งร่วมกันปลูกกล้าไม้ ขยายผืนป่า พลิกฟื้นบริเวณป่าที่เสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่อง
8. ได้บริจาคปัจจัยที่มีผู้ศรัทธาในพระพุทธศาสนาบริจาคจัดทำแก้อัจฉานจำนวนมาก เพื่อบริจาคแก้อั้วให้แก่โรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ขาดแคลน โดยมีได้คิดมูลค่า เป็นการบำเพ็ญประโยชน์สนับสนุนกิจการของทางราชการ
9. ได้จัดสร้างศาสนสถานและอัญเชิญพระพุทธรูปประดิษฐานไว้ตามช่องชายแดนไทย-กัมพูชา ท่านเป็นศาสนทูตที่คอยปรับปรนเหตุการณ์ทางการเมืองและความมั่นคงบริเวณชายแดนอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 20 ปี โดยเฉพาะความตึงเครียดทางการเมืองและกรณีพิพาทเรื่องแนวเขตกับกองทหารประเทศกัมพูชา ที่มีสงครามชายแดนที่ภูมะเขือ ใกล้แนวเขตปราสาทเขาพระวิหาร เมื่อวันที่ 4-6 กุมภาพันธ์ 2554

ด้านผลงานวิชาการดีเด่น

1. ด้านการอนุรักษ์และสัตว์ป่าในบริเวณป่าห้วยสำราญ พื้นที่รวมทั้งสิ้น 10,865 ไร่ ได้ดำเนินการวางแผนปรับปรุงสถานที่เพื่อให้สะดวกต่อการดูแลพื้นที่ป่าได้ทั่วถึง ทำให้สามารถควบคุม

การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า รวมทั้งป้องกันไฟป่าได้อย่างดี ทำให้มีป่าและสัตว์ป่าที่หลากหลายอยู่มากมายในพื้นที่ป่า

2. ด้านการฟื้นฟูสภาพป่า ได้ตัดถนนใหม่ เพื่อให้ขนย้ายกล้าไม้เข้าไปปลูกในด้านหน้า และบำรุงป่าเก่าที่ใกล้จะหมดสภาพป่า ให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ขึ้นมาทดแทน โดยคาดว่าจะปลูกป่าทดแทนป่าที่เสื่อมโทรม โดยคาดว่าจะปลูกป่าทดแทนป่าที่เสื่อมโทรม เนื้อที่ประมาณ 3,000 ไร่ ได้แก่ มะค่า ประดู่ ยาง และสัก เป็นต้น

3. ด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเชิงการอนุรักษ์ป่า เช่น ลูกเสือจากแต่ละโรงเรียน นักวิชาการจากภาควิชาการป่าไม้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นักศึกษาชมรมวิทยาศาสตร์รักษาสีสิ่งแวดล้อม สถาบันราชภัฏสุรินทร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุรินทร์ เป็นต้น ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เยาวชนรักษูป่า ได้แก่ ปลูกป่า เดินป่าศึกษาธรรมชาติ ศึกษาพันธุ์พืช เป็นต้น

4. ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ได้วางแผนจะจัดตั้งสำนักงาน ประเมินผลและสำรวจ โดยอาสาสมัครของนักเรียนแต่ละโรงเรียนทุกอำเภอของจังหวัดสุรินทร์ โดยจะสำรวจทำทะเบียนต้นไม้ วัชพืช สมุนไพร พันธุ์สัตว์ และอนุรักษ์ความรู้ยาสมุนไพรของชาวบ้านที่มีภูมิปัญญาด้านสมุนไพร แผนโบราณที่หายาก เพื่อเป็นทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศชาติสืบไป

5. ด้านการพัฒนาป่าห้วยสำราญ เป็นป่าที่ยังยืนได้จัดทำโครงการอนุรักษ์ป่า และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จัดตั้งพุทธอุทยานเขาศาลา เพื่อให้พระภิกษุเป็นผู้ดูแลผืนป่า รักษาความอุดมสมบูรณ์ของป่า สัตว์ป่า ได้สำรวจผืนป่าและวางแผนจัดการดูแลป่า โดยวางจุดสร้างกุฏิเป็นระยะ และสร้างร่องน้ำรอบเขตป่า เพื่อแก้ไขป้องกันปัญหาผู้บุกรุกลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และป้องกันไฟป่าด้วย จนเป็นที่ประจักษ์แก่ผู้เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้รับการยอมรับว่าสามารถจัดการดูแลผืนป่าได้อย่างดี

พระพิศาลศาสนิก ได้ดำเนินงานอนุรักษ์ป่าห้วยสำราญ โดยมีการจัดการตามหลักวิชาการและอาศัยประสบการณ์ความชำนาญพื้นที่ โดยมีการวางแผนที่ดี เริ่มตั้งแต่สำรวจพื้นที่ป่า จัดทำโครงการส่งเสริมศาสนา เพื่อการอนุรักษ์ป่า และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. 2532-2538 จนได้รับอนุมัติพื้นที่ในเขตป่าห้วยสำราญ ห้วยทับทัน รวมทั้งสิ้น 10,865 ไร่ สำหรับปฏิบัติธรรมและอนุรักษ์ป่าและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัดเขาศาลาอตุลฐานะจาโร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 จนถึงปัจจุบัน เพื่อให้หน่วยงานสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมให้ความร่วมมือในการดูแลรักษาป่า ทำฐานข้อมูลองค์ความรู้ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ส่งเสริมให้ป่าเป็นแหล่งความรู้ ยาสมุนไพร และพื้นที่พุทธอุทยานเขาศาลาเป็นแหล่งส่งเสริมพุทธศาสนา นอกจากนี้ได้ส่งเสริมการสร้างความรักความภูมิใจในผืนป่าให้ชาวบ้าน เจ้าของพื้นที่และเยาวชนบริเวณรอบ ๆ วัดเขาศาลา โดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มีโครงการจัดตั้งเขาศาลาเป็นเขตอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นของจังหวัดสุรินทร์ จัดตั้งวิทยาลัยนิเวศวิทยา

วัฒนธรรม ให้สถานที่วัดจัดงานชุมนุมสันติภาพโลก เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2554 และได้มอบเงินบริจาค
เข้ากองทุนทอดถวายผ้าไหมชั้นดี เมืองสุรินทร์ เพื่อเป็นสมณบริวาร

ผลงานที่ผ่านมา แสดงถึงการเรียนรู้ความสามารถ และการมุ่งมั่นมีอุดมการณ์ในการอนุรักษ์ป่า
ไม้อย่างจริงจัง และต่อเนื่องจนได้รับการยกย่องจากกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถวายโล่
ประกาศเกียรติคุณ ในฐานะเป็นวัดอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรป่าไม้เขตดีเด่นประจำปี 2544 ด้วย
ผลงานดีเด่นในด้านคุณธรรม การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาในทุกมิติ และใน
ปี 2554 ผลงานวิชาการ ผลงานทางด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยนำยุทธศาสตร์ด้านศาสนธรรม
เป็นยุทธวิธี ในการพัฒนาสังคม การเมือง วัฒนธรรมและการศึกษา